

УДК 338.1

PRIORITIES FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMIC POTENTIAL**ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ****Glushenko T.M. / Глушенко Т.М.***Senior Lecturer / ст. викл.*

ORCID: 0000-0002-6193-4566

*Український державний університет залізничного транспорту, Харків, м. Феєрбаха, 7, 61000**Ukrainian State University of Railway Transport, Kharkiv, Feuerbach 7, 61000***Omelchenko D.V. / Омельченко Д.В.***student of the / студентка**V.N.Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Svobody Sq. 4, 61022**Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, Харків, майдан Свободи 4, 61022*

Анотація. Для економіки будь-якої країни важливою проблемою є дослідження сутності та використання економічного потенціалу. В умовах сьогодення для України питання визначення сучасних напрямів нарощування економічного потенціалу є досить актуальними. Саме тому в роботі розглянуто загальні теоретичні аспекти економічного потенціалу країни, сучасні соціально-економічні показники, основні напрямки взаємодії держави і економіки, стратегічні пріоритети розвитку України за умов трансформації національних економік світу під впливом процесів глобалізації.

Ключові слова: економічний потенціал, національна економіка, проблеми сучасної економіки, стратегія.

Вступ. В Україні продовжується процес трансформації адміністративно-командної системи в соціально-орієнтовану економіку, яка передбачає поєднання державного регулювання із ринковим саморегулюванням. Економічний потенціал країни виступає тією основою, на якій базуються розробки майбутніх тенденцій в економіці, визначення пріоритетних напрямів тощо. Саме тому для економіки будь-якої країни, а передусім для перехідної, важливою проблемою є дослідження сутності та використання економічного потенціалу.

Серед робіт вітчизняних учених щодо дослідження загальних питань економічного потенціалу є праці таких економістів, як А.Задоя, О.Левченка, І.Лукінова, С.Мочерного та інших. Поміж західних вчених, які значною мірою орієнтуються на вивчення факторів економічного зростання: Р.Барро, Г.Беккер, П.Дуглас, Ч.Коба, Н.Калдор, П.Ромер, Р.Солоу та інші.

Проте не всі аспекти сутності економічного потенціалу та, зокрема, підвищення конкурентоспроможності національної економіки як пріоритету розвитку економічного потенціалу України, є достатньо висвітлені. Це зумовило вибір теми статті.

Метою дослідження є розкриття сутності економічного потенціалу і визначення напрямів його нарощування у майбутньому.

Основний текст. Економічний потенціал країни характеризує можливості національної економіки виробляти матеріальні блага, надавати послуги, задовольняти економічні потреби суспільства. Ці можливості дають всі наявні в країні ресурси — виробничі, матеріальні, трудові, природні, фінансові,

науково-технічні, інформаційні та ін. Відповідно економічний потенціал включає як складові частини виробничий, трудоворесурсний, фінансовий, науковий та інші види потенціалів.

Економічна система України за рівнем ресурсного потенціалу посідає дев'яте місце у світі за сукупністю природних і створених людиною можливостей у розвитку національної економіки. Ефективність використання економічного потенціалу в країні залежить від господарського механізму. Тенденції попередніх років і недосконалість господарського механізму призвели до нераціонального, малоефективного використання складових економічного потенціалу та зниження можливостей подальшого зростання.

Україна станом на початок 80-х років ХХ ст. визначалася як розвинута індустріальна складова Радянського Союзу, що мала потужну важку і добувну промисловість, досить розвинене машинобудування та інше. А далі соціально-економічні трансформації у виробничому секторі нашої держави склали декілька етапів, останній з яких – з 2008 р. по нинішній час – можна характеризувати як фінансово-економічну кризу, що доповнилася військовими діями на сході України та світовою економічною кризою. Економічна стагнація в країні розтягнулася на десять років з проміжками незначного зростання ВВП в період 2000-2007 рр. Потім на результати діяльності в країні негативно вплинула фінансово-економічна криза і за даними Світового банку обсяг ВВП у 2016 р. порівняно з 2010 р. скоротився в Україні на 42,74 млрд. дол. і становив всього 68,6% від рівня 2010 р. Обсяг експорту товарів та послуг України за 2017 р. становив 38079,7 млн.дол. США, імпорту – 39284,9 млн.дол., сальдо зовнішньоторговельного балансу негативне і складає 1205,2 млн.дол., у порівнянні з 2016 р. – сальдо зовнішньоторговельного балансу позитивне і складало 606,7 млн.дол. Такі показники свідчать про стагнацію зовнішньоекономічної діяльності країни. Тож, поки сучасні соціально-економічні показники країни, на жаль, не містять ознак виходу на траєкторію стійкого зростання.

Проблеми сучасної економіки можна вирішити лише на основі командної роботи та консолідованих дій представників влади і бізнесу, взаємодії держави і економіки, структурованого громадянського суспільства.

Досвід високорозвинених країн наочно демонструє закономірності еволюції взаємодії держави та економіки. Це, по-перше, збереження істотної питомої ваги держвласності і зростання частки державних витрат у ВВП країни. При цьому державна машина стає запорукою стабільності і стійкості всього суспільного розвитку. По-друге, інтенсифікація регулювання господарської діяльності підприємств, рух фінансових потоків, формування доходів і витрат юридичних та фізичних осіб. По-третє, зміна структури і значущості регуляторів ринкових відносин на користь інструментів корпоративно-монополістичного і державно-монополістичного контролю. По-четверте, включення у взаємини держави і економіки третьої сили, представлені громадськими об'єднаннями. По-п'яте, державна підтримка ключових напрямків науково-технічного прогресу і використання результатів науково-технічної революції.

Виходячи із проблем сьогодення існування нашої держави, вбачається визначення декількох напрямків задля підтримки та в майбутньому нарощування економічного потенціалу нашої могутньої держави.

Так, в країні домінує масовий імпорт, хоча є всі умови для виробництва аналогічної конкурентоспроможної продукції власне в державі. Ці тенденції за останній період набрали обертів майже у кожній галузі. Тому технологічне оновлення та переозброєння національного виробництва стане запорукою підвищення довіри до України з боку іноземних інвесторів, що обумовлюватиме інтенсивніше продовження процесу ввезення іноземного капіталу.

Один із найважливіших напрямів розвитку сучасної економіки – формування умов подальшого сталого розвитку, зростання якості життя населення в цілому.

Ще один найважливіший напрям нарощування економічного потенціалу – це покращення системи державного управління, зростання ефективності державного менеджменту, професіоналізму посадовців. І головне завдання даного напрямку – розробка стратегії кожної галузі господарського комплексу країни. Адже саме кадри сприяють можливості держави вирішувати не тільки внутрішні, але і зовнішні проблеми.

Ознакою сучасного етапу цивілізаційного розвитку є різке зростання ролі людини в системі факторів виробництва. Вкрай важливим сучасним напрямом економічного потенціалу держави є трудові ресурси. Так, питання демографічної ситуації та масштабів трудової міграції потребують негайного розгляду і вирішення на державному рівні як загальнонаціональної проблеми, від якої залежить теперішнє і майбутнє сучасної України. У світі на перший план висувається забезпечення більш повного розвитку і реалізації людського потенціалу, забезпечення умов праці та гідного життя. Знову, на жаль, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я Україна входить в п'ятірку держав з найвищою динамікою скорочення населення. Тож, ситуація з трудовими ресурсами потребує комплексного вирішення, а саме збереження і розвитку трудового потенціалу, осучаснення системи професійно-технічної та вищої освіти, удосконалення умов ринку праці.

Тож основними напрямками нарощування економічного потенціалу країни можна визначити:

- забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної економіки,
- стимулювання інвестиційно-інноваційного клімату,
- забезпечення розвитку трудового потенціалу країни та соціального захисту населення.

До того ж, стратегічні пріоритети розвитку України на сьогодні повинні визначатися активним залученням до політико-економічного простору Європи, де наша країна, зважаючи на наявний потенціал, має відігравати одну з провідних ролей. Але при цьому потрібно врахувати зміни, що відбулися за останній час, у функціонуванні національних економік під впливом процесів глобалізації.

Висновки. В статті було розглянуто сутність економічного потенціалу держави, досвід взаємодії держави і економіки високорозвинених країн із визначенням ключових напрямків державної підтримки, а також коротко проаналізовано деякі аспекти сучасного стану економічної ситуації.

Було отримано стратегічні пріоритети розвитку України за умов трансформації національних економік світу під впливом процесів глобалізації.

Економічний потенціал є динамічною категорією, та за останні десятиріччя зазнав негативних змін. Тому сьогодні вкрай необхідні заходи програмного впливу на державному рівні щодо стабілізації економічного потенціалу, його подальшого нарощування та ефективного використання. Основною умовою нарощування економічного потенціалу України, що визнаний світом, є навчитися захищати свої інтереси, кожен гривню сплачених податків максимально спрямовувати в економіку, в створення нових робочих місць і добробут населення, розробивши і виконуючи власну національну програму, стратегію модернізації, трансформації, розвитку.

Література:

1. Матковський Р.Б. Деякі теоретичні проблеми визначення сутності економічного потенціалу // Вісник Львівської комерційної академії. Сер. Економічна. – Львів, 2000. – Випуск 7, 2000 р. – С.192-196.
2. Антошкіна Л. І. Державне регулювання економіки України: методологія, напрями, тенденції, проблеми / Науково-дослідний економічний ін-т Міністерства економіки України / М.М. Якубовський (ред.). — К., 2005. — 410с.
3. Савченко В. Ф. Національна економіка: навчальний посібник. 2-е вид. – Чернігів: Видавництво ЧДІЕУ, 2014. – 134 с

References:

1. Matkovsky R.B. Some theoretical problems of determining the essence of economic potential // Vestnik of the Lviv Commercial Academy. Ser. Economic. - Lviv, 2000. - Issue 7, 2000 - pp.192-196.
2. Antoshkina LI. State regulation of the economy of Ukraine: methodology, trends, problems / Research Economic Institute of the Ministry of Economy of Ukraine / N.N. Yakubovsky (ed.). - M., 2005. – 410 p.
3. Savchenko VF National Economy: a Textbook. The second kind. - Chernigov: Publishing House of Chernivtsi University, 2014. - 134 p.

Abstract. For the economy of any country, an important problem is the study of the essence and use of economic potential. In modern conditions for Ukraine, the issue of determining the directions for building up the economic potential is very relevant. That is why the general theoretical aspects of the country's economic potential, modern socio-economic indicators, the main directions of state-economic interaction, strategic priorities of Ukraine's development under the conditions of transformation of national economies of the world under the influence of globalization processes are considered in the article.

Key words: economic potential, national economy, problems of modern economy, strategy.

Статтю відправлено: 10.06.2018 г.
© Глушенко Т.М., Омельченко Д.В.